

COĞRAFYANIN İVMESİ

7

ÜCRETSİZ DERGİSİ

NİSAN
SAYISI

- Türkiye’de Sanayi
- Türkiye’de Ticaret
- Türkiye’de Ulaşım
- Türkiye’de Turizm



YARARLANILAN KAYNAKLAR

COĞRAFYACI - YAZAR
Kemal ARSLAN



ÖN SÖZ

Değerli Arkadaşlar; İmkânlarımız elverdiği müddetçe her ay bir üniteyi sizlerin hizmetine sunacağım. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan farkı konunun kemik bilgileri, her bir bilginin pekişmesi için ÖSYM standardında en az bir soru ile örneklendirme mevcuttur. Ayrıca son kısımda konunun pekişmesi için çok sayıda soru ekli olacaktır. Özellikle imkânları kısıtlı olan KPSS çalışanlarını düşünerek daha yoğun mesai harcıyorum inşallah ziyadesiyle faydası olacaktır.

1. 2. 3. 4. 5. ve 6. Dergiye ulamayan arkadaşlar sosyal hesaplarımızdan ulaşabilirler!

Bu çalışmada bize her türlü desteği sağlayan **kitapsec.com**, **Salih Asef İPİN**, **Mehmet BOZKOYUN**, **Koray KOR**, **Ebru ÜÇER**, **İbrahim Ulaş BALDEMİR**'e teşekkürlerimi borç bilirim.

Sorularınız için iletişim:

Kemal ARSLAN: <https://www.instagram.com/cografyacikemalarslan/>

İbrahim Ulaş BALDEMİR: <https://www.instagram.com/sosyalhocamm/>



Kemal Arslan

İvme Yayınları- Coğrafya yazarı

TÜRKİYE'DE SANAYİ

Hammadde ya da yarı işlenmiş maddelerin tam işlenerek kullanıma hazır hale getirme (imal, mamul) durumuna sanayi denir. Sanayileşme, gelişmişliğin önemli ölçütlerinden biridir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında sanayi tesis sayısı çok az iken son 20 – 30 yılda sanayi alanında büyük bir gelişme kaydedilmiştir. Günümüzde Türkiye aktif nüfusunun % 25'inden fazlası sanayi sektöründe çalışmaktadır. Ayrıca ihracatımızın % 90'ından fazlasını sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

Sanayi tesislerinin kurulum şartları

1- Sermaye(Finansman): Sanayi tesislerinin yapılması, makine ve teçhizatın üretilmesi ve tedarik edilmesi, işlem yapılacak olan ham maddenin alınması, çalışanlara ücretlerin ödenmesi gibi pek çok hususta sermayeye ihtiyaç bulunur. Cumhuriyet'in ilk yıllarında sanayi tesisleri **Devlet** eliyle kurulurken günümüzde devletin yanında **Özel** ve **Yabancı** sermayeyi de görebiliriz.

2- Ham madde: Sanayinin temel kuruluş şartlarından biri olan ham maddedir. Türkiye son dönemlerde hammadde ithalatıyla sanayileşme hızının artmasına destek olmuştur. Ayrıca özellikle kolay bozulan ürünlerde hammaddeye yakınlık zorunludur.

- **Rize:** Çay
- **Hamitabat:** Doğal gaz
- **Adana:** Pamuklu dokuma
- **Ergene:** Yağ
- **Seydişehir:** Alüminyum
- **Erzurum:** Et - Süt
- **Batman:** Petrol
- **Elazığ:** Ferro – krom tesislerinin bulunmasında hammadde etkilidir.

3-Enerji: Hammaddenin işlenebilmesi enerji gereklidir. **Ereğli, Karabük** demir çelik fabrikalarının kurulumunda taş kömürünün varlığı etkili olmuştur.

4-Ulaşım: Üretilen sanayi mallarının, iç ve dış piyasalara sevk edilmesinde ulaşım önemli olan bir faktördür. Güçlü karayolu, deniz ve demir yolu ticarete önemlidir.

Samsun: Bakır işletmeciliği

İskenderun: Demir - çelik

İzmit – İzmir – Mersin: Petro - kimya

İskenderun, Mersin, İzmir, Samsun: Gübre fabrikalarının bulunmasında ulaşım etkilidir.

5- İş gücü: Üretimi gerçekleştirecek olan en önemli koşullardan biri de insan faktörüdür ve bu iş gücünü ifade etmektedir. Türkiye'de iş gücü potansiyeli ve vasıfsız işgücü fazla iken kalifiye işgücünde sıkıntılar bulunmaktadır.

6-Su kaynakları: Soğutma su ihtiyacının fazla olduğu **metalürji**de su kaynaklarına yakınlık zorunludur.

5-Pazarlama: Hazır giyim, et süt, konserve fabrikalarının büyük kentlerin çevresinde kurulmasının sebebi tüketici nüfusun fazla(Pazarlama) olmasıdır.

- Türkiye'de sanayi tesislerinin dağılışı en etkili faktörler **hammadde ve ulaşım**dır.
- Türkiye'de sanayinin gelişmesinde en büyük sıkıntı **sermaye** azlığıdır.

TÜRKİYE'DE BULUNAN BAŞLICA SANAYİ KURULUŞLARI

BESİN SANAYİSİ

Besin sanayisinde genellikle hammaddeye yakınlık zorunludur. Bu durum üzerinde hammaddenin çabuk bozulması etkili olmuştur.

Şeker Pancarı: Güneydoğu Bölgesi hariç bütün bölgelerde bulunur. Sayıca fazla olmasının sebebi hammaddeye yakın olma zorunluluğudur. Türkiye'de ilk kurulan şeker fabrikası(1926 yılında) Kırklareli – Alpullu'dur. Aynı yıl Uşak ve Tokat – Turhal fabrikaları da faaliyete geçti.

Yağ: Ege kıyıları ile Güney Marmara'da zeytin, Trakya'da ise Ayçiçeği yağ tesisleri yaygındır.

Un, Makarna, Bisküvi, Helva: En yaygın sanayi kuruluşlarıdır. İç Anadolu Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır.

Çay: İlk fabrika 1947 yılında Rize'de kurulmuş. Hammaddeye yakın olma zorunluluğundan dolayı, Doğu Karadeniz'de (Rize, Giresun, Artvin, Trabzon) yaygındır.

Et ve Süt: Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Trakya ve Orta Anadolu'da yoğunluk göstermektedir.

Konserve: Güney Marmara, Kıyı Ege, Adana ve Antalya'da gelişme gösterilmiştir. Çanakkale'de balık konserve sanayisi gelişmiştir.

Sigara: İstanbul, Samsun, Malatya, Bitlis, Adana ve İzmir'de tesisleri bulunur.

Uyarı: Türkiye'de en yaygın sanayi dalı besin sanayisidir. Ayrıca kolay bozulduğundan dolayı besin sanayisinde genellikle hammaddeye yakınlık bulunur.

DOKUMA VE GİYİM SANAYİSİ

Halı – kilim: Isparta, Uşak, Kula, Simav, Demirci, Gördes, Milas, Kayseri, Samsun, Hereke, Konya ve Sivas'ta gelişme göstermiştir.

Pamuklu Dokuma: İstanbul, Adana, Kayseri, Malatya, Nazilli, Denizli, Antalya, Aydın, Manisa, Karaman, Şanlıurfa, Hatay, Konya, İzmir, Uşak, Kahramanmaraş, Bursa ve Mersin'de gelişmiştir.

İpekli Dokuma: Bursa, Gemlik'te doğal, İstanbul'da suni ipek sanayisi gelişmiştir.

Yünlü Dokuma: Kayseri, uşak, Siirt, Isparta, Hereke, İstanbul, Bursa, Diyarbakır ve İzmir en önemli yerlerdir.

Deri: İstanbul, İzmir, Bursa, Van, Erzincan, Konya, Manisa, Kayseri, Kars ve Erzurum'da gelişmiştir.

Hazır Giyim (konfeksiyon): İstanbul, İzmir, Ankara, Konya, Bursa, Adana, Eskişehir ve Gaziantep'te gelişme göstermiştir.

Uyarı: Dokuma sanayisinde hammadde olarak bitkisel ve hayvansal ürünler kullanılmaktadır.

ORMAN SANAYİSİ

Orman sanayisi, özellikle kâğıt ve kereste işletmeleri hammaddeye bağlı kıyılarda yoğunlaşmıştır.

Kâğıt: Giresun (Aksu), Zonguldak (Çaycuma), Muğla (Dalaman), Balıkesir, Afyon (Çay) ve Mersin'de (Taşucu) gelişmiştir.

Mobilya: Bursa (İnegöl), Ankara, Kayseri, İstanbul, İzmir ve Manisa'da gelişmiştir.

Kereste: Sinop, Düzce, Kastamonu, Bartın ve Bolu'da gelişmiştir.

Uyarı: Mevcut kâğıt üretimi Türkiye ihtiyacını karşılamadığı için ithal edilmektedir. Mobilya önemli ihraç ürünlerimizdendir. Ayrıca mobilya tesislerinde hammaddeye yakınlık söz konusu değildir.

TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI SANAYİ

Cam Sanayi: Sinop, İzmit (Çayırova), İstanbul, Bursa, Denizli, Konya, Kırklareli ve Mersin'de gelişmiştir.

Çimento Sanayi: Türkiye'de oldukça yaygındır. Bütün bölgelerde bulunur.

Seramik Sanayi: İstanbul, Çanakkale (Çan), Kütahya, Bilecik – Bozüyük, Manisa, İzmit ve İzmir'de gelişmiştir.

Uyarı: Cam, çimento ve seramik sanayisi, iklim koşullarından etkilenmemektedir. Çimento ve seramik önemli ihrac ürünlerimizdendir.

MADEN SANAYİSİ

Demir – Çelik: Karabük, Ereğli, İskenderun, Kırıkkale, İzmir ve Sivas

Bakır: Samsun, Artvin – Murgul, Elazığ – Maden

Ferro-Krom: Elazığ ve Antalya

Alüminyum: Seydişehir

Boraks: Bandırma, Kırka, Emet

Uyarı: Metalurji olarak da adlandırılan maden sanayisinde su kaynaklarına yakınlık(soğutma suyu) önemlidir.

KİMYA SANAYİSİ

Petro – Kimya: Batman, Mersin (Ataş), İzmit (İpraş), İzmir (Aliağa) ve Kırıkkale (Orta Anadolu) petrol arıtma tesisleri yer alır.

İlaç Sanayi: İstanbul, Bursa, İzmir, Ankara, Samsun ve İzmit

Gübre Sanayi: Mardin – Mazıdağı, İskenderun, İzmir, Adana, Mersin, Bursa, Samsun, Elazığ ve Kütahya

Lastik: Kırşehir, Adana, İzmit ve Adapazarı ve İzmir

Uyarı: Kimya sanayisi genellikle maden ve petrol rafinerilerine yakın yerlerde gelişme gösterir. (2002 yılından itibaren Mersin - Ataş petrol rafinerisi sadece depolama ve pazarlama görevi yapar.)

MAKİNE SANAYİSİ

Otomotiv: Bursa, Adapazarı, İzmit, İstanbul, Eskişehir, İzmir ve Adana ve Aksaray'da fabrikaları bulunur.

Lokomotif – Vagon: Eskişehir ve Sivas'ta Lokomotif Adapazarı'nda ise vagon sanayisi gelişmiştir.

Ev Aletleri: İstanbul, İzmit, Bursa, Eskişehir, İzmir ve Manisa'da gelişme göstermiştir.

Savunma: Ankara ve Eskişehir'de uçak, Kırıkkale ve Ankara'da silah sanayisi gelişmiştir.

Dayanıklı Tüketim: İstanbul, İzmir, İzmit, Ankara, Bursa ve Manisa'da gelişme göstermiştir.

Tersane: Pendik, Tuzla, Gölçük, Hasköy, Kartal, İzmir-Alaybey ve Mersin'de gelişme göstermiştir.

Not: Türkiye'de bölgeler arası sanayileşme düzeyleri arasında farklılık oldukça fazladır. Sanayileşmenin en fazla olduğu bölge Marmara iken en az olduğu bölge Doğu Anadolu'dur. Ayrıca Türkiye'de ilk uçak fabrikası Kayseri'de açıldı, ancak daha sonra kapatılmıştır.

Uyarı: Bir yerde sanayi faaliyetlerinin geliştiğinin en net kanıtı **enerji tüketimidir**. Sanayileşmeye bağlı enerji tüketimi artar.

TÜRKİYE'DEKİ OSB'LER

Türkiye'de sanayi kuruluşlarının uygun görülen alanlarda, belirli bir plan dâhilinde yapılmasına Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) denir.

Organize Sanayi Bölgelerinin kuruluşunda etkili olan faktörler

- ➡ Sanayinin uygun alanlarda yapılandırılması
- ➡ Düzenli kentleşmenin sağlanması
- ➡ Çevresel sorunların önlenmesi
- ➡ İmalat sanayisinin belirli bir plana göre yetiştirilip geliştirilmesi
- ➡ Türkiye'de en fazla OSB **Bursa** ilinde yer alır.



SANAYİDE İLKLER

- Türkiye'de ilk **silah** fabrikası 1932 yılında Kırıkkale'de kuruldu.
- Türkiye'de ilk **demir – çelik** fabrikası 1937 yılında Karabük'te faaliyete geçti.
- Türkiye'de ilk **cam** fabrikası 1934 yılında İstanbul'da kuruldu.
- Türkiye'de ilk **elektrikli tren** 1955 yılında İstanbul'da (Sirkeci – Halkalı) hizmete girdi.
- Türkiye'de ilk **kağıt** fabrikası 1936 yılında İzmit'te kuruldu.
- Türkiye'de ilk petrol rafinerisi 1955 yılında Batman'da kuruldu.
- Türkiye'de ilk **şeker** fabrikaları Alpullu (26 Kasım 1926) ve Uşak (17 Aralık 1926) fabrikalarıdır.
- Tütün sanayisi ilk kez 1884 yılında İzmir **sigara** fabrikasının kurulması ile gelişmiştir.
- Ülkemizde ilk **konserve** fabrikası 1920 yılında Kartal'da (İstanbul) kurulmuştur.
- Türkiye'de ilk **ferro-krom** metalürji fabrikası 1962 yılında Antalya'da kurulmuştur.
- Türkiye'de ilk **Bakır** izabe tesisleri ilk olarak 1939'da Elazığ Maden'de kuruldu.
- Türkiye'de ilk **Alüminyum** tesisleri 1973 yılında Konya – Seydişehir'de kuruldu.
- Türkiye'de ilk **çimento** fabrikası 1910 yılında İzmit Darıca'da açıldı.

Şimdi bu geçitlere bakalım:

Karadeniz Bölgesi'ndeki başlıca geçit ve tüneller şunlardır:

- ✓ **Kop Geçidi** Bayburt'u Erzurum'a
- ✓ **Zigana (Kalkanlı) Geçidi** Trabzon'u Gümüşhane'ye
- ✓ **Cankurtaran Geçidi** Hopa'yı Borçka'ya
- ✓ **Ecevit Geçidi** İnebolu'yu Kastamonu'ya
- ✓ **Ovit Tüneli** İkizdere'yi İspir'e bağlar.

Akdeniz Bölgesi'ndeki başlıca geçitler şunlardır:

- ✓ **Çubuk Geçidi** Antalya'yı Göller yöresine
- ✓ **Sertavul Geçidi** Silifke'yi Karaman'a
- ✓ **Gülek Geçidi** Adana'yı İç Anadolu Bölgesi'ne
- ✓ **Belen Geçidi** Çukurova'yı Hatay' a bağlar.

Ovit Dağı Tüneli: Türkiye'de Rize – Erzurum arasındaki karayolunun İkizdere – İspir mevkiinde bulunan Ovit Dağı Geçidi'nin karayolu tüneli ile geçilmesini sağlar uzunluğu ise 14,3 kilometredir.

Yeni Zigana Dağı Tüneli: 14,7 km Trabzon-Gümüşhane arasında yapım aşamasında olan bir tüneldir. Bu tünelin tamamlanmasıyla Türkiye'nin en uzun kara yolu tüneli olacaktır.

Sabuncubeli Tüneli: İzmir ve Manisa illeri arasında D 565 karayolu üzerinde ulaşım süresini 45 dakikadan 15 dakikaya indiren tüneldir. 2018 yılında faaliyete geçmiştir.

Karabet tüneli: Van-Bahçeşaray arasında 2016 yılında faaliyete geçen prefabrik kar tünelinin uzunluğu 2,3 km'dir. Çığ olaylarını önlemek amaçlıdır.

Not: Türkiye'nin coğrafi konumundan dolayı uluslararası taşımacılıkta önem kazanmıştır. Uluslararası **E – Yolları** ağı, **TEM** (Trans European Motorway), **Karadeniz Ring Koridoru** ve **İpek Yolu** önemli uluslararası karayolu bağlantılarıdır.

Avrasya Tüneli: İstanbul'un Avrupa ve Asya yakalarını karayoluyla bağlayan, İstanbul Boğazı'nı deniz tabanının altından geçen 5,4 km uzunluğundaki iki katlı tüneli de kapsayan toplam 14,6 km'lik bir güzergâhta, Kazlıçeşme ile Göztepe arasında inşa edildi. Trafiğin çok yoğun olduğu güzergâhta yolculuk süresi 100 dakikadan 15 dakikaya indirilmiştir. 2016 yılında faaliyete geçti.

Otoyol = Otoban: Kara yolunun daha büyük, çift yönlü ve hız limitinin daha yüksek, özel bazı noktalardan giriş yapılabilen karayoludur. Türkiye'nin toplam otoyol uzunluğu 2159 km'dir. Türkiye'de her geçen yıl otoban ağı genişlemektedir.



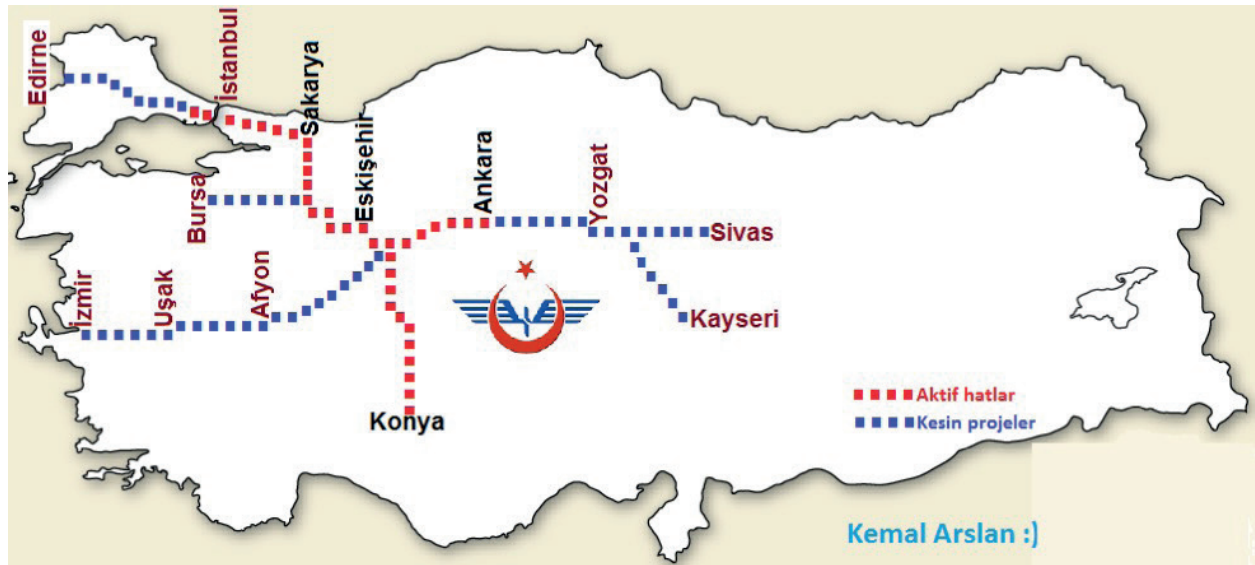
2. DEMİRYOLLARI: Anadolu yarımadasında ilk demiryolu **İzmir – Aydın** arasında 1856 yılında İngilizler tarafından yapılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında demiryollarında ciddi bir çıkış olsa da 1950'lerden sonra Marshall yardımıyla karayoluna öncelik verilmiş, demiryolları ise uzun süre ihmal edilmiştir. Son yıllarda tekrar bir canlanma olmasına rağmen Türkiye'de demiryolu ulaşım ağı istenilen düzeye henüz gelmemiştir. Bu durum üzerinde yer şekillerinin çok engebeli olması, teknoloji ve sermaye yetersizliği etkili olmuştur. Özellikle yer şekillerinden dolayı demiryolu ulaşım ağı daha çok doğu – batı yönlü gelişim göstermiştir. Bu ulaşım sisteminin en önemli özellikleri, **güvenli** olup daha çok **yük** amaçlı kullanılmaktadır.

Demiryollarının gitmediği yerler: Yıldız Dağları çevresi, Çanakkale çevresi, Menteşe yöresi, Antalya Bölümü'nün kıyıları ve Antalya ili, Sinop – Kastamonu çevresi, Tunceli – Ağrı – Iğdır yöresi, Hakkâri Yöresi ve Doğu Karadeniz Bölümü.

Demiryollarının gittiği limanlar: Samsun, Zonguldak, Ereğli, İskenderun, Mersin, İzmir, Bandırma, İzmit ve İstanbul.

Demiryollarının gittiği ülkeler: Bulgaristan, Yunanistan, İran ve Suriye (şu an kapalı) gibi ülkelerle tarifeli seferler mevcuttur.

Yüksek Hızlı Tren (YHT): Türkiye'de ilk hızlandırılmış tren seferleri Ankara – Eskişehir arasında başlamıştır.



Yüksek Hızlı Tren Hatları

- Ankara - Eskişehir hattı (2009 yılında hizmete açılmıştır)
- Ankara - Konya hattı (2011 yılında hizmete açılmıştır)
- Ankara - İstanbul hattı (2014)

Planlanan Yüksek Hızlı Tren Hatları

- ➡ Ankara - İzmir projesi
- ➡ Ankara - Sivas hattı (Test aşamasında)
- ➡ Ankara - Kayseri hattı
- ➡ Sivas - Erzincan - Erzurum - Kars hattı
- ➡ Bursa - Osmaneli hattı
- ➡ Halkalı – Kapıkule

Marmaray Projesi: İstanbul'un Avrupa(Halkalı) ve Asya(Gebze) yakalarındaki demiryolu hatlarını İstanbul Boğazı altından geçen bir tüp tünelle birleştiren 76 km'lik bir demiryolu banliyö treni sistemidir. Hattın boğaz geçişini de içine alan 14 km'lik bölümü, 29 Ekim 2013 tarihinde hizmete açılmıştır. Geriye kalan kısmı ise 2019 yılında faaliyete geçmiştir. AB hızlı tren ağlarıyla uyumlu olan bu hat Avrupa'dan Asya'ya, batıdan doğuya kesintisiz, hızlı ve ekonomik bir demiryolu bağlantısı sağlayacaktır.

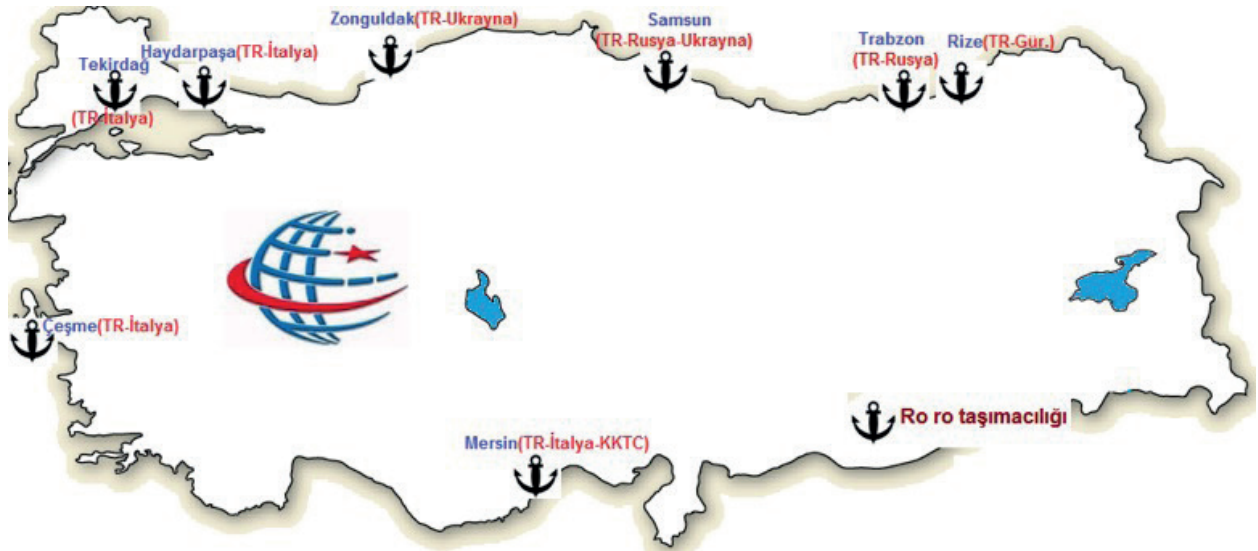
Not: Türkiye'nin ilk metro köprüsü 2014 yılında açılan Haliç köprüsüdür.

Demiryolunun bulunduğu sınır kapıları

- ✓ Kapıkule - Bulgaristan
- ✓ Pazarköy - Yunanistan
- ✓ Kapıköy - İran
- ✓ Akkaya - Ermenistan
- ✓ Nusaybin - Öncüpınar - Mürşitpınar - Ceylanpınar - Akçakale - Suriye

BALO (Büyük Anadolu Lojistik Taşımacılığı): Türkiye'nin en büyük lojistik projesi olan BALO Anadolu'nun farklı şehirlerinde üretilen ürünler lojistik merkezlerinde birleşerek blok trenlerle Bandırma'ya getirilir. Yükler buradan konteyner gemilerle Tekirdağ'a oradan da tarifeli blok trenlerle Avrupa'ya taşınacak. BALO ile Anadolu'dan üretilen ürünler demiryoluyla Avrupa'ya taşıyarak sanayideki rekabeti artırmak ve taşımacılıkta %30 daha fazla yük almak amaçlanmıştır. Güzergâh ise Türkiye, Avusturya ve Almanya'dır.

Ro ro taşımacılığı: Deniz ve kara taşımacılığının koordinasyonu ile kurulan taşımacılık sistemidir.



Ro ro taşımacılığı: Tır adı verilen büyük çekiciler limanlar arası feribot ya da gemi ile taşınması olayına denir. Önemli limanları İstanbul (Pendik), İzmir(Çeşme), Tekirdağ, Zonguldak, Samsun, Trabzon, Mersin

3. DENİZYOLLARI: Türkiye'nin üç tarafı denizlerle çevrili olduğu için deniz ulaşımı önem kazanmıştır. Özellikle 1 Temmuz 1926'da kabul edilen **Kabotaj kanunu** ile denizyolları önündeki engeller kalkmış oldu. 1933 – 1939 yılları arasında bu sektörün gelişmesinde devlet hâkim iken 1950 yılından sonra özel sektör etkin olmaya başlamıştır. Türk denizciliğinin gelişebilmesi için 1954 yılında **Denizcilik Bankası** kuruldu. Bu ulaşım sistemi **ucuz** olup, daha çok **dış ticarete** yönelik faaliyet gösterir. Türkiye dış ticaretinin %65'inden fazlası deniz yoluyla yapılmaktadır. Deniz yollarında limanların işlek olması ard bölge (Hinterland) ile ilgilidir. Şimdi bir kısa özet geçelim:



Ülkemizde bulunan limanlar ve genel özellikleri şunlardır;

- 1. Trabzon Limanı:** Demir yolu ağı yoktur. Dalgakıran sayısının fazla olduğu bir limandır. Doğu Karadeniz Bölümü'nün en önemli limanıdır. Türkiye-İran transit ticaret yolu buradan geçer.
- 2. Sinop Limanı:** Hinterlandı dar(Küre Dağları) olan limandır. Bu yüzden fazla işlek değildir. Karadeniz'in tek doğa limanıdır. Demiryolu ağı bağlantısı yoktur.
- 3. Samsun Limanı:** Hinterlandı(Ard bölgesi) geniştir. Karadeniz'in en önemli ticaretlerinin gerçekleştiği limandır. Demir yolu ağı bağlantısı bulunur.
- 4. İstanbul Limanı:** En önemli **ithalat** limanıdır. Ticaret hacmi oldukça yüksektir. Sanayiye yönelik faaliyet gösterir. İşlek ve gelişmiş limandır.
- 5. İzmit Limanı:** Petrol rafinerisinin büyük çoğunluğu burada gerçekleşir. İstanbul'dan sonra en gelişmiş limandır. Üzerinde pek çok tersane vardır.
- 6. Bandırma Limanı:** Konumu itibarı ile **demiryolu** bağlantısı ile kombine taşımacılıkla her türlü yükün gerçekleştirileceği bir limandır. Bor işletmeni üzerinde barındırır.
- 7. İskenderun Limanı:** Kıta sahanlığı geniş, işlek bir limandır. Çoğunlukla ağır yük gemileri bu limanı kullanmaktadır. Demir çelik sanayisine dayalı bir şekilde gelişmiştir.
- 8. Antalya Limanı:** Turizme bağlı olarak gelişen bir limandır. Yat ve Marina limanıdır. Demir yolu ağı bağlantısı bulunmaz.
- 9. İzmir Limanı:** En önemli ihracat limanıdır. Hinterlandı çok geniştir. Demir yolu ağı bağlantısı bulunur.
- 10. Mersin Limanı:** Petrol ticareti yapılır. Serbest ticaret bölgesidir. Kıbrıs ve Orta Doğu'ya açılan stratejik limandır. Demir yolu ağı bağlantısı bulunur.

4. HAVAYOLLARI: Türkiye diğer ulaşım sistemlerinde olduğu gibi havayollarında da önemli bir yer ve potansiyele sahiptir. Türkiye'nin stratejik konumundan dolayı **Asya – Avrupa – Pasifik Bölgesi** için geçiş hattıdır. Havayolları ile ilgili en önemli gelişme 1933 yılında kurulan Devlet Hava Yolları İdaresi'dir. Bu kurum 1956 yılında **THY** (Türk Hava Yolları) adını almıştır. Yurt dışına yapılan ilk resmi sefer 1947 yılında Ankara ve İstanbul'dan Atina'ya gerçekleşmiştir. 1983 yılında **sivil havacılık kanunu** ile **özel havayolu** şirketlerinin bu pazara dahil olmasıyla hava yolları hızlı gelişim göstermiştir. Bu ulaşım sisteminde sermaye ve teknoloji önemlidir. En pahalı ve hızlı ulaşım sistemidir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında sınırlı birkaç ilde (İstanbul, Ankara, İzmir, Adana) bulunurken, son yıllarda büyük bir gelişme sağlanmıştır. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Antalya'da önemli hava limanları bulunur.



Zafer Havalimanı: Kütahya'nın Altıntaş ilçesinde bulunan uluslararası havalimanı, Kütahya, Afyonkarahisar ve Uşak illerine hizmet vermesi nedeniyle Türkiye'nin ilk bölgesel havalimanıdır. 25 Kasım 2012 tarihinde hizmete açılmıştır.

İGA (İstanbul 3.Havalimanı): İstanbul'un üçüncü havalimanı Karadeniz sahiline Terkos gölüne yakın Arnavutköy-Göktürk-Çatalca kavşağında 76,5 milyon metrekarelik alanda Akpınar ve Yeniköy mahalleleri arasında yapıldı. Havalimanı 29 Ekim 2018'de açıldı. Yıllık 200 milyon yolcu kapasitesiyle dünyanın en büyük havalimanı olacak İstanbul Yeni Havalimanı'nın ilk fazı, yıllık 90 milyon yolcuya hizmet vermektedir.

Çukurova Bölgesel Havalimanı: Mersin ve Adana bölgesi yapımına başlanan havaalanı Mersin'in Tarsus İlçesi'nde yer alır. Çukurova Bölgesel Havaalanı 30 milyon yolcu kapasitelidir. Çukurova Bölgesel Havalimanı, yapımı bittiği anda İstanbul Havalimanı'ndan sonra ülkemizin ikinci büyük havalimanı olacak. 2020 yılında bitirilmesi bekleniliyor.

Ordu – Giresun Havalimanı: Ordu'nun Gülyalı ilçesinde bulunan sivil kategorideki havalimanıdır. 2015 yılında hizmete açılmıştır. Türkiye'de ve Avrupa'da deniz üzerine inşa edilen ilk ve tek havalimanıdır.

TÜRKİYE'DE TİCARET

Ticaret: Üretilen mal ve hizmetlerin üreticiden tüketicilere ulaşması amacıyla yapılan faaliyetlere **ticaret** denir.

Ticaret ikiye ayrılır:

A) İç Ticaret: Türkiye sınırları içerisinde meydana gelen ticarettir. Türkiye'de iç ticaret Cumhuriyet'in ilk yıllarında oldukça zayıftı. Günümüze doğru iç ticaretimiz hızla gelişmiştir. İç ticaretimizin hızla gelişmesinde etkili olan faktörlere bakalım:

- ✓ Nüfus miktarının artması,
- ✓ Ulaşım ve iletişimin gelişmesi,
- ✓ Reklam ve tanıtımın artması,
- ✓ Eğitim ve kültürel seviyenin yükselmesi,
- ✓ Milli gelirin artması iç ticareti artırmıştır.

Not: Bölgelerarası nüfus, iklim, sanayileşme düzeyinin farklılık (Zıtlık kuralı) göstermesi, iç ticaret hareketliliğini arttırmıştır. İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Gaziantep, Kayseri, Ankara, Eskişehir gibi kentlerde iç ticaret canlıdır.

B) Dış Ticaret: Bir ülkenin dışarıya mal ve hizmet satması veya dışarıdan alması olayına dış ticaret denir.

- ✓ Türkiye'nin dışarıya mal veya hizmet **satması** olayına **İhracat (Dış satım)** denir.
- ✓ Türkiye'nin dışarıdan mal veya hizmet **alması** olayına ise **İthalat (Dış alım)** denir.
- ✓ İhracat ile ithalatın **toplamına Dış Ticaret Hacmi** denir.
- ✓ Türkiye'nin ithalatı, ihracatından fazla olduğu için **dış ticaret açığı** oluşmuştur.

- ➡ Türkiye'nin ihracatı 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 2,1 artarak **171 milyar 531 milyon dolar**,
- ➡ Türkiye'nin ithalatı ise yüzde 9,1 azalarak **202 milyar 705 milyon dolar** olarak gerçekleşti.
- ➡ Dış ticaret açığı 2019 yılında, bir önceki yıla göre yüzde 43,5 azalarak **55 milyar 126 milyon** dolardan, 31 milyar 174 milyon dolara geriledi.
- ➡ İhracatın ithalatı karşılama oranı 2018 yılında 75,3 iken 2019 yılında **% 84,6** oldu.

İhracat: Cumhuriyet'in ilk yıllarında ihracatta en büyük pay tarım ürünlerine ait iken bu oran günümüze doğru azalmıştır.

Ekonomik faaliyetlere göre İhracat 2019

- İmalat :%94,2
- Tarım :%3,5
- Maden:%1,9
- Diğer :%0,4

✓ **Sanayi ürünleri:** Motorlu kara taşıtları-Otomotiv, Tekstil, Deri, Yün, Çimento, Kireç, Halı kilim, pastacılık ürünleri, Seramik, Cam, Mobilya, Konserve

✓ **Yeraltı kaynakları:** Mermer, Zımpara taşı, Alüminyum, Lüle taşı, Bor, Krom, Feldspat, Tuz, Manganez

✓ **Tarım ürünleri:** İncir, Kayısı, Üzüm, Antepfıstığı, Fındık, Turunçgiller, Zeytin, sebze çeşitleri

TÜİK 2019 verilerine göre ihracatımızda ilk sırada **Almanya** yer alır. Onu **Birleşik Krallık** ve **İtalya** izler.

İthalat: Türkiye'nin hızla sanayileşmesine bağlı enerji ihtiyacı artmıştır. Bu yüzden ithalatımızın yarısına yakını enerji kaynakları oluşturur.

Ekonomik faaliyetlere göre İthalat 2019

- İmalat : %76,1
- Tarım : %4,7
- Maden: %15,7
- Diğer : %3,5

✓ **Yeraltı kaynakları:** Mineral yakıtlar, Bakır, Petrol, doğalgaz, taşkömürü, fosfat

✓ **Sanayi ürünleri:** İlaç, suni gübre, madeni yağ, boya, silah, makine, elektrikli eşya, motorlu taşıtlar, optik malzemeler, kâğıt, Demir çelik, plastikler, hava taşıtları, kauçuk, tıbbi araç – gereçler, kozmetik ürünler

✓ **Tarım ürünleri:** Muz, pamuk, pamuk ipliği, mısır, kahve, kakao, pirinç, hurma, ananas, Hindistan cevizi

TÜİK 2019 verilerine göre İthalatımızda ilk sırada **Rusya Federasyonu**, yer alır. Onu sırasıyla Çin ve **Almanya** izler.

2019 ithalat – ihracat dengesi özetle:

İhracat: 171 milyar 531 milyon dolar,

İthalat: 202 milyar 705 milyon dolar

Dış ticaret açığı: 55 milyar 126 milyon dolar,

İhracatın-ithalatı karşılama oranı: % 84,6

Dış ticaret hacmi: 374 milyar 236 milyon dolardır.

Not: En fazla dış **ticaret fazlası** verdiğimiz ülke **Irak**'tir. En fazla dış **ticaret açığı** verdiğimiz ülke ise **Rusya**'dır.

Transit Ticaret: Ülkeler arasında mal ve hizmetlerin taşınması esnasında başka ülkelerin ulaşım sistemlerini kullanmadır. Türkiye'nin transit ticarete önemli olması;

- ➡ Kıtalararası geçiş noktasında yer alması,
- ➡ Üç tarafının denizlerle çevrili olması,
- ➡ Zengin petrol rezervlerine sahip ülkeler ile sanayileşmiş Avrupa ülkeleri arasında yer alması transit ticaretin önemini artırmıştır.
- ➡ İzmir, İstanbul, İskenderun ve Trabzon limanları, boğazlar ile birçok geçit ve sınır kapısı kullanılmaktadır.

Serbest Ticaret Bölgesi: Belirlenmiş bazı alanlarda ithal ve ihraç ürünlerinin gümrük vergisi alınmadan alınıp – satıldığı yerlerdir.



Serbest Bölgelerin Kuruluş Amaçları

- ➡ Yabancı sermaye yatırımlarını ve dış ticareti arttırmak
- ➡ Yerli üreticilerin dünya piyasalarındaki fiyattan girdi temin etmelerini sağlayarak uluslararası rekabet güçlerine katkıda bulunmak,
- ➡ ihracata dönük sanayinin gelişmesini teşvik ederek ihracatı arttırmak,
- ➡ döviz girişini arttırmak,
- ➡ yeni iş imkanları yaratarak istihdam sorununun çözümüne yardımcı olmak,
- ➡ gelişmiş üretim ve yönetim tekniklerinin(teknoloji) yurtdışından getirilmesiyle ekonomik standartları yükseltmek amacıyla kurulurlar.

Serbest Bölgeler:

- Adana-Yumurtalık Serbest Bölge Müdürlüğü
- Antalya Serbest Bölge Müdürlüğü
- Avrupa Serbest Bölge Müdürlüğü
- Bursa Serbest Bölge Müdürlüğü
- Denizli Serbest Bölge Müdürlüğü
- Ege Serbest Bölge Müdürlüğü
- Gaziantep Serbest Bölge Müdürlüğü
- İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölge Müdürlüğü
- İstanbul Endüstri ve Ticaret Serbest Bölge Müdürlüğü
- İstanbul Trakya Serbest Bölge Müdürlüğü
- İzmir Serbest Bölge Müdürlüğü
- Kayseri Serbest Bölge Müdürlüğü
- Kocaeli Serbest Bölge Müdürlüğü
- Mersin Serbest Bölge Müdürlüğü
- Rize Serbest Bölge Müdürlüğü
- Samsun Serbest Bölge Müdürlüğü
- Trabzon Serbest Bölge Müdürlüğü
- TÜBİTAK Mam Teknoloji Serbest Bölge Müdürlüğü

TÜRKİYE' DE TURİZM

İklim çeşitliliği, zengin bitki örtüsü, milli parklar, ilginç yer şekilleri, rafting, paraşütçülük, kongre merkezleri, kayak merkezleri, deniz turizmi, jeolojik yapıya bağlı termal turizmi, insanlığı heyecanlandıran çok sayıda tarihi yapı – doku, ülkeyi eşsiz bir cennet haline getirmiştir.

Turizm(Bacasız sanayi): İnsanların dinlenme, eğlenme, gezip görme, kültürel veya farklı sebeplerle farklı yerlere gidip geri döndükleri etkinlikleri turizm olarak değerlendirebiliriz. Türkiye'nin turizmle ilgili örgütlenme faaliyetlerini sürdürmek üzere Atatürk tarafından "**Seyyabın Cemiyeti**" kurulmuştur. 1934 yılında **Türk Ofis** adıyla kurulan bir büroyla devlet turizm faaliyetlerinin sorumluluğunu üstlendi ve 1957'den itibaren de sektör Bakanlık düzeyinde ele alınmaya başladı. Turizmde asıl hareketlilik 1980'li yıllarından sonra gerçekleşmiştir. 1982'de "**Turizm Teşvik Kanunu**" çıkarılmış, 1985 yılında ise turizm kalkınmada özel önem taşıyan sektör kapsamına alınmıştır. Günümüzde ise Türkiye Turizm stratejisi 2023 Eylem planıyla hedefe ulaşmayı planlamaktadır.

Önemli: 2019 yılında Türkiye'yi toplam 51,8 milyon kişi ziyaret etti ve 34,5 milyar dolar turizm geliri elde edildi. (Türkiye'nin turizm geliri 2018 yılına göre yüzde 17 arttı) en çok ziyaret edilen iller sırasıyla İstanbul ve Antalya'dır. Ayrıca en çok ziyaretçi ise Rusya'dan gelmiştir. Rusya'yı; Almanya ve Bulgaristan izler.

MARMARA BÖLGESİ

Turizm gelirlerinde 1. sırada yer alır, Turizm çeşitliliği fazladır. Turizm yılın 12 ayına yayılmıştır.

MARMARA BÖLGESİ TURİZMİ



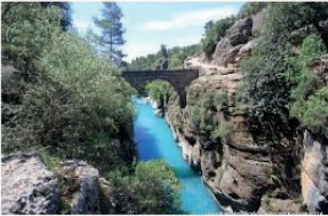
- **İstanbul:** Dolmabahçe Sarayı, Topkapı Sarayı, Yerebatan Sarnıcı, Galata Kulesi, Ayasofya Müzesi, Aya İrini Kilisesi, Kapalıçarşı, Kızkulesi, Anadolu ve Rumeli Hisarı
- **Bursa:** Cumalıkızık, Yeşil Türbe, İznik Yeşil Cami, Kaplıcalar, Uludağ Kayak Merkezi, Gölyazı
- **Edirne:** Selimiye Camii, Rüstempaşa Kervansarayı, Saray Hamamı, Uzunköprü(Taş köprü)
- **Çanakkale:** Truva Harabeleri, Asos, Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı, Athena Tapınağı, Çanakkale Şehitleri Anıtı
- **Balıkesir:** Manyas Kuş Cenneti, Kaplıcalar, Erdek, Cunda Adası, Şeytan Sofrası
- **Sakarya:** Acarlar Longozu, Kuzuluk Kaplıcaları, Deprem Müzesi, Sapanca Gölü, Justinianus Köprüsü (Beşköprü)
- **İzmit:** Kartepe, Osman Hamdi Bey Müzesi, Kefken Pembe Kayalar, Ballıkayalar
- **Kırklareli:** İğne Ada Longoz Ormanları, Dupnisa Mağarası

EGE BÖLGESİ TURİZMİ



- **İzmir(Ege'nin İncisi):** Seferihisar(İlk Cittaslow), Meryem Ana Kilisesi, Athena Tapınağı, Efes, Bergama Antik Tiyatroları, Agora, Akropolis, Çeşme gibi birçok deniz turizm merkezi de bulunmaktadır.
- **Aydın(Efeler Diyarı):** Milet, Apollon Tapınağı, Afrodisias, Dilek yarımadası, Kuşadası ve Didim deniz turizminin merkezi durumundadır.
- **Denizli:** Hierapolis-Pamukkale, Honaz Dağı Milli Parkı, Kleopatra Havuzları
- **Afyonkarahisar:** Sandıklı kaplıcaları, Kocatepe Anıtı, Karahisar Kalesi, Frig Vadisi Tabiat Parkı
- **Kütahya:** Aizonai Antik Kenti, Çinili Cami, Murat Dağı Kaplıcaları
- **Manisa:** Ağlayan kaya, Spil Dağı Milli Parkı, Sard Antik Kenti, Divlit Yanardağı, Kula Volkanları Jeoparkı
- **Muğla:** Ölüdeniz, Fethiye, Datça, Bodrum Kalesi ve Müzesi, Akyaka Azmak Nehri
- **Uşak:** Ulubey Kanyonu, Taşyaran Vadisi, Clandras Köprüsü, Uşak Karun Hazineleleri

AKDENİZ BÖLGESİ TURİZMİ



- **Antalya:** Deniz turizmi ve tarihi turizm oldukça gelişmiştir. Alanya-Manavgat-Kaş -Kemer, Termessos, Olimpos, Perge, Patara, Aspendos, Saklıkent Kayak merkezi, Belek, Alanya, Dalaman, Kekova, Dim Çayı, Karain, Beldibi, Damlatas Mağaraları, Altınbeşik, Kurşunlu, Düden, Manavgat Şelalesi, Köprülü Kanyonu, Noel Baba Müzesi St. Nicolas kilisesi
- **Isparta:** Eğirdir gölü, Davraz kayak merkezi, Kovada Gölü Milli Parkı, Gölcük Tabiat Parkı
- **Burdur:** Hacılar Harabeleri, Antik Sagalasos kenti, İnsuyu Mağarası, Salda Gölü
- **Mersin:** Anamur'da Ortaçağ'dan kalma kale, Cennet ve Cehennem Mağaraları, Kız Kalesi, Yedi Uyurlar Mağarası, St. Paul Kilisesi, Astım Mağarası
- **Osmaniye:** Karatepe- Aslantaş milli parkı
- **Hatay:** St. Pierre Kilisesi, Titus Tünelleri, Harbiye Şelaleleri, Lav Tüpü Mağarası
- **Kahramanmaraş:** Germanicia Antik Kenti Mozaikleri, Ilıca Kaplıcaları
- **Adana:** Tekir Yaylası, Misis Köprüsü(Ölümsüzlük Köprüsü)

KARADENİZ BÖLGESİ



- **Trabzon:** Sümela Manastırı, Ayvasıl Kilisesi, Maçka – Altındere Milli Parkı, Uzungöl, Atatürk Müzesi, Sera Gölü
- **Çorum:** Alacahöyük, Hattuşa, Kybele Kabartması
- **Amasya:** Kralkaya Mezarlıkları, Sultan Beyazıt Külliyesi, Amasya Kalesi
- **Samsun:** Gazi Müzesi, Büyük Cami, 19 Mayıs Fuarı, Lâdik Kaplıcaları, Amazon Kadınları Köyü ve Müzesi, Kızılırmak Deltası Kuş Cenneti, Şahinkaya Kanyonu Tabiat Parkı
- **Bolu:** Abant Gölü, Yedigöller, Köroğlu Dağları, Kartalkaya
- **Kastamonu:** Valla Kanyonu, İstiklal Yolu
- **Tokat:** Balıca Mağarası(Karstik oluşumu), Tokat Kalesi
- **Rize:** Zil Kale, Ayder ve Anzer Yaylaları, Fırtına Deresi
- **Artvin:** Hatilla Vadisi, Karagöl-Sahara Milli Parkı, Camili(Türkiye'nin ilk biyosferi)
- **Karabük:** Safranbolu Evleri, Kristal Cam Teras
- **Gümüşhane:** Karaca Mağarası, Tomara Şelalesi, Zigana Kayak Merkezi
- **Sinop:** Erfelek Tatlıca Şelaleleri, Hamsilos Koyu, Sinop Tarihi Cezaevi
- **Giresun:** Kümbet Yaylası, Mavigöl, Kuzalan Şelalesi
- **Ordu:** Perşembe Yaylası, Boztepe
- **Bartın:** Amasra(Çeşm-i Cihan)

Not: Yağış rejiminden dolayı deniz turizmi gelişmemiştir.

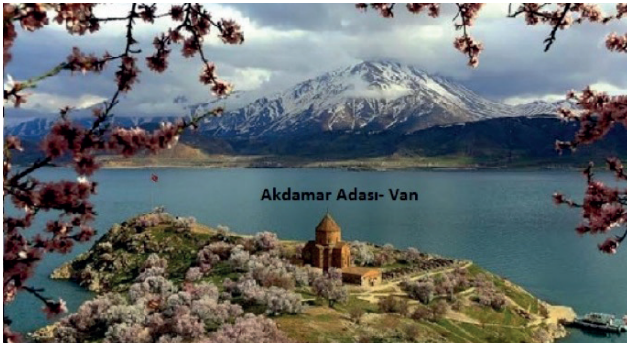
İÇ ANADOLU BÖLGESİ



- **Ankara:** Anıtkabir, Beypazarı-Kızılcahamam termalleri, Ankara Kalesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Gordion, El-madağ kayak merkezi, Roma Hamamı
- **Nevşehir:** Kapadokya, Ürgüp, Göreme ve Avanos peribacaları, Derinkuyu, Uçhisar Kalesi
- **Aksaray:** Ihlara Vadisi, Hasan Dağı
- **Konya:** Mevlana Türbesi, Çatalhöyük, Yerköprü Şelalesi, Kızören Obruğu, Meke Tuzlası
- **Kayseri:** Erciyes kayak merkezi, Sultan Sazlığı, Kapuzbaşı Şelalesi, Kültepe Yazıtları
- **Yozgat:** Alişar, Yozgat Çamlığı, Kazankaya Kanyonu, Sarıkaya Roma Hamamı
- **Sivas:** Kongre Müzesi, Divriği Ulucami
- **Çankırı:** Ilgaz Kayak merkezi
- **Kırşehir:** Cacabey Cami Rasathanesi, Kaman Kalehöyük

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

- **Elazığ:** Harput Kalesi, Çırçır Şelalesi, Harput Buzluk Mağarası, Hazar Gölü Plajı, Kara Leylek Kanyonu
- **Ağrı:** İshakpaşa Sarayı, Meteor Çukuru, Diyadin Kaplıcaları
- **Kars:** Ani Harabeleri, Sarıkamış, Katerina Köşkü, Kuyucuk Kuş Cenneti
- **Van:** Van ve Hoşap Kaleleri, Akdamar Adası ve Kilisesi, Muradiye Şelalesi, Çavuştepe, Vanadokya, Başkale Traver-tenleri
- **Erzurum:** Çifte Minareli Medrese ve Nene Hatun Milli Parkı, Tortum Şelalesi, Palandöken, Atatürk Evi, Narman Pe-ribacaları
- **Bitlis:** Nemrut Kaldera Gölü, Ahlat Anıt mezarları, Nemrut Kayak Merkezi
- **Bingöl:** Yüzen Adalar, Buban Bacaları, Çır Şelalesi
- **Tunceli:** Munzur Vadisi Milli Parkı
- **Muş:** Malazgirt Meydan Muharebesi Milli Parkı
- **Malatya:** Gürpınar Şelalesi, Aslantepe Ören Yeri, Levent Vadisi, Tohma Kanyonu, Battal Gazi
- **Erzincan:** Girlevik Şelalesi, Otlukbeli Gölü, Ergan Dağı Kayak Merkezi



GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

- **Diyarbakır:** Diyarbakır Surları, Hevsel Bahçeleri, Çermik kaplıcaları, Çayönü Malabadi Köprüsü, Yedi Kardeş Burcu, Asur Mezarları, Hasan Hanı, Gelincik Dağı, Zerzevan Kalesi
- **Adıyaman:** Nemrut Dağı, Cendere Köprüsü, Pirin Mağaraları, Perre Antik kenti, Karakuş Tümülüsü
- **Mardin:** Mardin Evleri, Deyrulzafaran Manastırı, Kasimiye Medresesi, Dara Antik Kenti, Mor Gabriel Manastırı
- **Şanlıurfa:** Balıklı göl(Halil-ür Rahman) Göbeklitepe, Harran evleri ve Harran Kalıntıları, Halfeti Antik Kenti, Tek Tek Dağları Milli Parkı
- **Gaziantep:** Zeugma Antik Kenti mozaik müzesi(Belkıs Harabeleri), Gaziantep Kalesi
- **Batman:** Hasankeyf, Hallan Çemi Höyüğü, Zeynel Bey Türbesi, Yol Geçen Hanı
- **Siirt:** Botan Vadisi Milli Parkı(son milli park), Tillo, Veysel Karani
- **Şırnak:** Kırmızı Medrese, Cudi Dağı(Nuhun Gemisi olayı)

Not: Kış turizmi ve yaylacılık potansiyeli düşük bir bölgedir.

İnanç Turizmi: Saint Pierre Kilisesi, Meryem Ana Kilisesi(Efes), Sümela Manastırı, Balıklı Göl, St.Nichola Kilisesi, Akdamar Adası-Kilisesi, Mevlana Türbesi, Ashab-ı Keyf önemli inanç merkezleridir.

Sağlık (Kaplıca) Turizmi: Balçova, Sandıklı, Buharkent, Gönen, Yalova, Kızılcahamam, Diyadin, Pamukkale, Beypazarı, Bursa kaplıcaları önemlidir.

Kayak Merkezleri(kış turizmi): Uludağ, Kartalkaya, Erciyes, Palandöken, Ergani (Erzincan), Davraz, Saklıkent, Karteppe, Elmadag, Zigana, Nemrut, Bozdağ, Ilgaz ve Sarıkamış kayak tesisleri önemlidir.

Tarihi-kültürel turizm: Efes, Gordion, Sardes, Millet, Bergama, Truva, Perge, Aspendos, Patara, Alacahöyük, Çatalhöyük, Kültepe, Hasankeyf, Nemrut Heykelleri, Zeugma, İshakpaşa Sarayı, Urartu ve İstanbul'un tarihi alanları yer alır.

Kruvaziyer (su yolu turizmi): Üzerinde konaklama, yemek, eğlence alternatifleri bulunan yüksek hizmet standartlarına sahip programlanmış belli rotalarda turistik amaçlı olarak çalışan yolcu gemileri ile yapılan seyahat turizmidir. Türkiye'de İstanbul, Kuşadası ve İzmir limanları bu konuda en gelişmiş yerlerdir.

Rafting turizmi: Çoruh Nehri, Köprüçay, Fırtına Deresi, Manavgat Çayı, Dalaman, Dim Çayı, Dragon Çayı, Göksu Nehri, Zamanlı Irmağı, Fırat Nehri

Kongre turizmi: gittikçe dünyada hızla yaygınlaşan alternatif turizm dallarından biridir. Kongre turizmi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gelişim göstermektedir. Kongre turizmi için en fazla tercih edilen şehir ise İstanbul'dur. Ayrıca **Antalya, Ankara** gibi kentlerde kongre turizminde tercih edilen yerler arasında gösterilir.

Not: Dünya Botanik turizminde Türkiye Avrupa'da ilk sırada yer alır.

Alternatif Turizm Çeşitleri Turizm Bakanlığı eko-turizmi(alternatif turizm) şu başlıklar altında değerlendirmektedir:

- 1- Yayla Turizmi
- 2- Ornitoloji (kuş gözletleme) Turizmi
- 3- Foto safari
- 4- Çiftlik Turizmi
- 5- Botanik (bitki inceleme) Turizmi
- 6- İnanç Turizmi
- 7- Dağ ve Kış Turizmi
- 8- Av Turizmi
- 9- Termal Turizm
- 10- Mağara Turizmi

YAVAŞ ŞEHİRLER



Citta Slow – Yavaş Şehir nedir?

İtalyanca'da şehir anlamına gelen **citta** ile İngilizce' de yavaş anlamına gelen **slow** kelimelerinin bir araya gelmesi ile ortaya çıkan "Cittaslow" Sakinşehir – yavaş şehir ünvanını Türkiye'de ilk Seferihisar kazanmıştır.

Tarihsel süreç: 1986 yılında Roma'nın tarihi meydanlarından İspanyol Merdivenlerinde Uluslararası bir fast food zinciri olan Mc Donald's şube açmasına tepki olarak Slow Food – Yavaş gıda hareketi ile eko-gastronomi grubu oluşturuldu. **1999'da** İtalya'daki Orvieto, Greve in Chianti, Bra, Positano belediye başkanları Slow Food hareketini örnek alarak Cittaslow birliğini kurdular. Teknolojinin her geçen gün yaşamı kolaylaştırmasına karşı insanlığı tek bir model haline getiren bu düzene isyan olarak ilk sakin şehir olarak Toscana'daki **Chianti** şehri 1999'da seçildi.

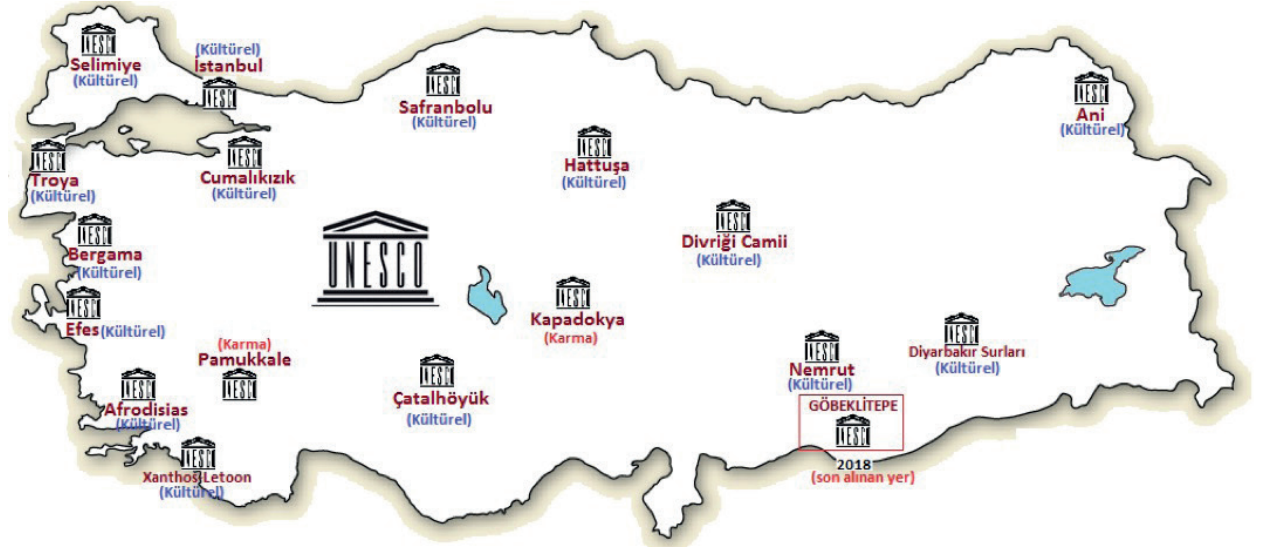
'Sakin Şehir' ünvanı alabilmek için hareketin temel ilkelerini içeren yedi başlık altında; çevre ve altyapı politikaları, kentsel kalite, yerel üretimi korumak, misafirperverlik ve 'Slow Food' aktivitelerinin desteklenmesini şart koşan 72 maddelik koşulu yerine getirmesi gerekiyor.

Yerine getirilmesi gereken koşullardan bir kısmı şöyledir:

- Nüfusun 50.000'den az olması
- Geleneksel yapıların korunması
- Trafiğin azaltılması
- Yerel ürünlerin kullanılması
- Yenilenebilir enerji kullanılması
- Fastfood dükkânları yerine yerel yemeklerin sunulduğu restoranların desteklenmesi
- Eski yapıların restore edilmesi
- Gürültü kirliliğinin engellenmesi
- Hava kalitesinin yükseltilmesi
- Organik ürün üretilmesi
- El sanatlarının korunması
- Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla **17 Yavaş Şehir** bulunmaktadır. Türkiye'de ilk Yavaş kent **Seferihisar** iken son olarak 2019 yılında alınan şehirler ise **Ahlat** ve **Köyceğiz**'dir.

Türkiye UNESCO Dünya Mirası listesindeki 18 kültür ve Doğal varlığı

1946 yılından bu yana Birleşmiş Milletlere bağlı bir kuruluş olan UNESCO'nun amacı, milletlerarası eğitim, kültür ve bilim alanında destek ve dayanışma sağlamak, Dünya üzerinde onlarca ülkede bulunan değerleri miras listesine alarak geleceğe ulaştırmayı da başarmaktadır. Türkiye, UNESCO sözleşmesine imza atan ilk 22 devlet arasında 10. sıradan yerini almayı başarmıştır. Türkiye'nin UNESCO Miras Listesi'nde **18 adet** varlık yer alır.



- İstanbul tarihi alanları [1985] Roma-Doğu Roma-Osmanlı Devletinin mimarisi
- Safranbolu şehri (Karabük)- 1998
- Boğazköy (Hattuşaş) - Hitit başkenti (Çorum)- -1986
- Nemrut Dağı (Adıyaman) – Kâhta- 1987
- Xanthos - Letoon (Muğla - Antalya il sınırı), Likya Uygarlığı- 1988
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas)—1985: Anadolu taş işçiliğinin en mükemmel örnekleri
- Truva Antik Kenti (Çanakkale)- 1998
- Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne)- 2012
- Göreme ve Kapadokya Milli Parkı (Nevşehir)—1985
- Pamukkale - Hierapolis (Denizli) 1988
- Çatalhöyük – 2012
- Bursa – Cumalıkızık (2014)
- İzmir – Bergama (2014)
- **İzmir-Efes harabeleri (2015)**
- Diyarbakır surları (2015)
- Ani harabeleri-Kars (2016)
- Afrodiasias-Aydın(2017)
- **Göbeklitepe-Şanlıurfa (2018) son alınan yer!**

Hem Kültürel, Hem Doğal Miras olarak listeye alınanlar(Karma)

- Pamukkale - Hierapolis (Denizli)
- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir)

TÜRKİYE’NİN 2023 TURİZM STRATEJİSİ

Türkiye Turizm Stratejisi (2023) ile Türkiye’nin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerinin korunması ve bu denge içerisinde kalkınması hedeflenmiştir. Bununla beraber ülkemizde yaygın olan kıyı turizminin yanı sıra alternatif turizm imkânlarının geliştirilmesiyle uluslararası turizm gelirlerinden alacağı payın artırılması hedeflenmektedir.

Turizmin çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi

Sağlık ve Termal turizm, Kış turizmi, Golf turizmi, Deniz turizmi, Eko-turizm ve Yayla turizmi, Kongre ve Fuar turizminin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi planlanmaktadır.

TÜRKİYE TURİZM GELİŞİM KORİDORLARI HARİTASI

Türkiye'nin 2023 Turizm Stratejisinde yer alan "Turizm Gelişim Koridorları"



1. Zeytin Koridoru: Bursa ili Gemlik ve Mudanya ilçeleri, Balıkesir ili Gönen, Bandırma ve Erdek ilçeleri, Çanakkale ili Ezine ilçesini kapsar. (Sağlık, gastronomi, kültür ve kıyı turizmi gelişimi)

2. Kış Koridoru: Erzincan, Erzurum, Ağrı, Kars ve Ardahan illerini kapsar. (Kış Turizmi gelişimi)

3. İnanç Koridoru: Mersin ili Tarsus ilçesinden başlayarak Hatay, Gaziantep, Şanlıurfa ve Mardin illerini kapsar. (Kültür ve İnanç Turizminin gelişimi)

4. İpek Yolu Koridoru: Ayaş – Sapanca Koridorunu(Sakarya, Bolu ve Ankara) kapsar. (Kültür ve Eko-Turizm gelişimi)

5. Batı Karadeniz Kıyı Koridoru: Şile – Sinop arasında uzanan 500 km’lik kıyı bandını kapsar. (kültür, kıyı ve doğa turizmi gelişimi)

6. Yayla Koridoru: Samsun İlinden Hopa’ya kadar uzanan bölgedir. (Doğa turizmi, yayla turizmi gelişimi)

7. Trakya Kültür Koridoru: Edirne –Kırklareli ve Tekirdağ illerini kapsar. (Kültür turizmi, doğa ve gastronomi turizminin gelişimi)

10 ADET TURİZM KENTİ

Turizm gelişim eylem planı kapsamında 10 yeni turizm kentinin araştırma ve planlanma çalışması yapılmaktadır.

Bu şehirler:

1. İğneada
2. Kilyos
3. Saros
4. Kapıdağ Yarımadası
5. Datça
6. Kaş-Finike
7. Anamur Kıyı Kesimi
8. Samandağ
9. Maçka
10. Kâhta

Turizm Koridorları, Turizm Kentleri ve Eko turizm Bölgeleri geliştirilmesi; 9 adet Tematik Bölge:

1. **Frigya** (Eskişehir-Afyon-Kütahya-Uşak)
2. **Troya** (Çanakkale-Balıkesir)
3. **Aphrodisya** (Aydın-Denizli)
4. **Söğüt** (Bursa-Bilecik-İznik)
5. **Kapadokya** (Aksaray-Kayseri-Nevşehir-Kırşehir)
6. **Göller Bölgesi** (Konya-Afyon-Burdur-Isparta)
7. **Hitit** (Çorum-Yozgat)
8. **Urartu** (Van-Bitlis)
9. **GAP** (GAP kapsamındaki tüm iller)

Not: Turizm konusunda başlıca sorunlarımız eğitim eksikliği, ulaşım ve konaklama sorunu, güvenlik sorunları ve yeterince tanıtımın yapılmamasıdır.

Önemli bilgiler!

- ✓ Türkiye'nin en küçük ve ilk milli parkı **Yozgat Çamlığı**'dir.
- ✓ Türkiye'nin en büyük milli parkı **Ağrı Dağı** milli parkıdır.
- ✓ Türkiye'nin son milli parkı **Botan Çayı Milli Parkı** milli parkıdır.
- ✓ Türkiye'de milli park statüsünü kaybeden **Göreme Vadisi Milli Parkı** milli parkıdır.
- ✓ Türkiye'nin tabiat anıtları: Türkiye'nin ilk tabiat anıtı "**Samandere Şelalesi**"'dir.
- ✓ Türkiye tabiat parkı: Türkiye'nin ilk tabiat parkı "**Muğla - Ölüdeniz tabiat parkı**" dır.
- ✓ Türkiye'nin ilk Tabiat koruma alanı **Samsun-Hacı Osman Ormanı** alanıdır.
- ✓ Türkiye'nin ilk Jeopark alanı **Kula volkanik jeopark** alanıdır.
- ✓ En son Ramsar sözleşmesine dahil edilen yer **Nemrut Kalderası**'dir.
- ✓ Türkiye'nin ilk yavaş şehri İzmir – **Seferihisar**'dir.
- ✓ Türkiye **UNESCO** kültür mirasına 2018 yılında (en son yer) **Göbeklitepe** dahil olmuştur.

Turizmin sosyal ve kültürel etkileri

- ➔ İnsanların farklı kültürleri tanımasını sağlar.
- ➔ Kültürlerin birbirlerini etkilemeleri sağlar.
- ➔ İnsanların sosyalleşmesini sağlar.
- ➔ İnsanların ufkunun gelişmesine eğitimi ve kültürlü oluşlarına katkı sağlar.

Turizmin ekonomik etkileri

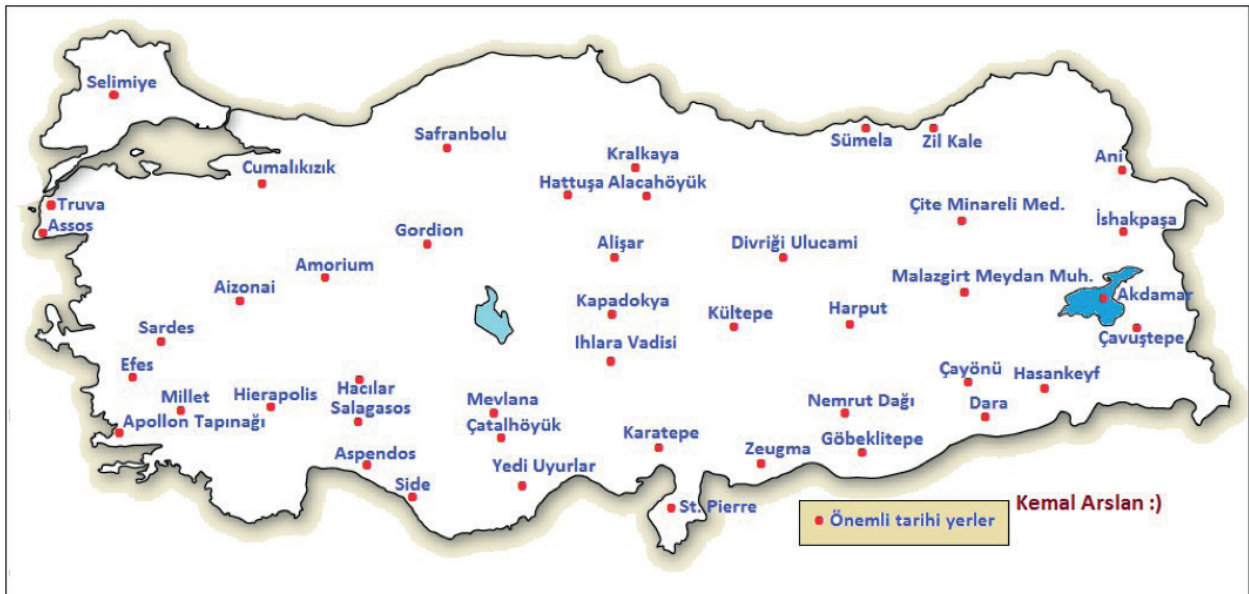
- ➔ Gayri safi milli hasılanın artmasını sağlar.
- ➔ İstihdam ve kalkınmayı artırır.
- ➔ Altyapı yatırımlarının artmasını sağlar.
- ➔ Cari açığın kapanması daha önemlidir.
- ➔ Ticaretin canlanmasını ve gelişimini sağlar.

Turizmin Siyasi etkileri

- ➔ Evrensel barışın korunmasını ve gelişimine katkı sağlar.
- ➔ Uluslararası ilişkilerin gelişimini sağlar.
- ➔ Ülkelerin siyasi stratejilerini etkiler.

Turizmin çevresel (ekolojik) etkileri

- ➔ Ticari ve ekonomik kaygı taşıdığı için doğanın olumsuz değişmesine doğal dengenin zarar görmesine neden olabilir.
- ➔ İnsanları doğa ve kültürel çevreyi korumasına teşvik eder.
- ➔ Milli parklar kentlerde ve kentlerin çevresinde peyzaj mimari görünümünün değişmesine neden olur.



1. Türkiye'deki sanayi tesisleri ile ilgili hangisi söylenemez?

- A) Türkiye'de ilk cam fabrikası 1934 yılında İstanbul'da kuruldu.
- B) Türkiye'de ilk kağıt fabrikası 1936 yılında İzmit'te kuruldu.
- C) Tütün sanayisi ilk kez 1884 yılında İzmir sigara fabrikasının kurulması ile gelişmiştir.
- D) Türkiye'de ilk Bakır izabe tesisleri ilk olarak 1939'da Elazığ Maden'de kuruldu.
- E) Türkiye'de ilk Alüminyum tesisleri 1973 yılında Antalya'da kuruldu.

2.



Yukarıdaki haritada sembollerle gösterilen sanayi kolları, aşağıdakilerden hangisidir?

▲	●	★
A) Tekstil	Kağıt	Cam
B) Demir-çelik	Seramik	Zeytinyağı
C) Şeker	Sigara	Petrokimya
D) Seramik	Tekstil	Gübre
E) Kağıt	Cam	Otomotiv

3. Antalya limanından yola çıkan bir gemi en kısa yolu izleyerek İzmir limanına ulaşmıştır.

Buna göre bu geminin aşağıda verilen körfezlerin hangisine uğradığı söylenemez?

- A) Edremit
- B) Güllük
- C) Gökova
- D) Fethiye
- E) Kuşadası

- 4. • İlaç
- Gübre
- Bakır

Yukarıdaki endüstri faaliyetlerinden üçünün de bulunduğu merkez, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Antalya
- B) Malatya
- C) Mardin
- D) Samsun
- E) Çanakkale

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki Serbest Ticaret Bölgelerinin amaçlarından biri değildir?

- A) Dış ticarete sınırlama getirmek
- B) Üretimi teşvik etmek
- C) Yabancı yatırımcıyı ülkeye çekmek
- D) Teknoloji girişini hızlandırmak
- E) İhracatı artırmak

6. Türkiye'de sanayi kuruluşlarının uygun görülen alanlarda, belirli bir plan dâhilinde yapılmasında organize sanayi bölgeleri (OSB) denir.

Buna göre en fazla OSB hangi ilde yer alır?

- A) İzmit
- B) Bursa
- C) İstanbul
- D) İzmir
- E) Adana

7. Endüstri tesisleri genellikle hammaddenin bol olduğu alanlara yakın yerlere kurulur.

Buna göre, aşağıda yer alan kent ve endüstri tesisi eşleştirmelerinden hangisinde böyle bir ilişki kurulamaz?

- A) Eskişehir- Bisküvi
- B) İzmir – Sigara
- C) İzmit– İlaç
- D) Giresun – Çay
- E) Kırka-Boraks

8. Aşağıdaki hartada ●, ▲, ■, işaretleri, bazı fabrikalarının yerlerini göstermektedir.



Bu işaretlerin hangi fabrikalara ait olduğu aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- | ▲ | ● | ■ |
|----------------|-------------|-------------|
| A) Demir-çelik | Bakır | Petro-kimya |
| B) Bakır | Demir-çelik | Otomotiv |
| C) Petro-kimya | Bakır | Demir-çelik |
| D) Bakır | Demir-çelik | Petro-kimya |
| E) Petro-kimya | Demir-çelik | Bakır |

9. Aşağıdakilerden hangisi serbest bölgelerin başlıca avantaj ve işlevlerinden biri olduğu söylenemez?

- A) Yerli üreticilerin dünya piyasalarındaki fiyattan girdi temin etmelerini sağlayarak uluslararası rekabet güçlerine katkıda bulunmak,
- B) İthalata dönük sanayinin gelişmesini teşvik ederek ithalatı arttırmak,
- C) Döviz girişini arttırmak,
- D) Yeni iş imkanları yaratarak istihdam sorununun çözümüne yardımcı olmak,
- E) Gelişmiş üretim ve yönetim tekniklerinin(tekno-loji) yurtdışından getirilmesiyle ekonomik standartları yükseltmek

10. Aşağıda bazı merkezler ve endüstri kuruluşları verilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

Merkez	Endüstri kuruluşu
A) İskenderun	Demir – Çelik
B) Aliağa	Petrokimya
C) Taşucu	Kağıt
D) Seydişehir	Bakır işleme
E) Alpullu	Şeker

11. Dalgakıran; limandaki gemilerin dalgalardan korunması için denizde yapılmış kalın, uzun dayanıklı duvarlar biçimindeki taş ve beton setlerdir. Bunların gerisinde gemilerin rahatça barınabileceği iç limanlar, iç havuzlar meydana getirilmiştir.

Aşağıdaki illerin hangisine yapılacak bir limanda dalgakıranlara ihtiyaç yoktur?

- A) Cide
- B) Zonguldak
- C) Sinop
- D) Akçakoca
- E) Artvin

12. Türkiye'de 2023 Turizm Stratejisi kapsamında ülkemizde 9 adet tematik bölge önerilmektedir. Bunlardan biri olarak Kapadokya Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi zengin tarihi, kültürel, doğal zenginliklere sahip tarihi ve doğal yapı içerisinde gelişmiş özgün kentsel dokularını koruyabilmiş illeri kapsamaktadır.

Aşağıdaki merkezlerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A) Aksaray B) Ankara
C) Kırşehir D) Kayseri
E) Nevşehir

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de endüstri yatırımlarının bölgelere dengeli bir şekilde dağıtılmasını engelleyen doğal faktörlerden biridir?

- A) Engebeli arazi
B) Ulaşım olanakları
C) Pazarlama olanakları
D) İşgücü azlığı
E) Kalifiye eleman azlığı

14. Türkiye'de alanı en geniş milli park aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağrı Dağı
B) Kızıl Dağ
C) Munzur Vadisi
D) Sultan Sazlığı
E) Gala Gölü

15. Türkiye'de kara yolu ile yapılan taşımacılığın diğer ulaşım biçimlerinden daha fazla olmasında en önemli etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taşıma kapasitesinin yüksek olması
B) Dinlenme tesislerinin fazla olması
C) Diğer taşıma sistemlerine göre daha ucuz olması
D) Bu alanda yatırımların fazla olması
E) Her yere gidebilen ulaşım olması

16. Pamukkale traverten alanında hangi antik kent bulunmaktadır?

- A) Aizonai
B) Aspendos
C) Hierapolis
D) Kültepe
E) Gordion

17. Aşağıdaki ürün gruplarından hangisinin Türkiye'nin ihracatında daha önemli bir paya sahip olduğu söylenebilir?

- A) Demir-Çelik
B) Motorlu kara taşıtları
C) Tekstil-Dokuma ürünleri
D) Kazan ve makineler
E) Elektrikli makine ve cihazlar



Yukarıdaki haritada gösterilen kentlerden hangileri arasında demiryolu ulaşımı vardır?

- A) Bursa-Ankara
B) Samsun – Trabzon
C) İzmir- Muğla
D) Isparta – Antalya
E) Elazığ - Diyarbakır

19. Son yıllarda bazı limanlarda oluşturulan serbest ticaret bölgeleri, limanların gelişimini sağlamaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi limanlardan biri değildir?

- A) İzmir
- B) Mersin
- C) Rize
- D) Trabzon
- E) Zonguldak

20. Türkiye'deki son milli park(45. milli park) aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kop Dağları Milli Parkı
- B) Yozgat Çamlığı Milli Parkı
- C) Botan Çayı Milli Parkı
- D) İstiklal Yolu Tarihi Milli Parkı
- E) Malazgirt Tarihi Milli Parkı

21. • Lidya medeniyetinin başkenti olup Kral Yolu'nun son noktasıdır.
- Ege'deki altın yataklarını kullanarak tarihteki ilk altın parayı basıldığı yerdir.
 - İlk çağda önemli bir ticaret merkezidir.

Buna göre özellikleri verilen yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Afrodisias
- B) Çatalhöyük
- C) Efes
- D) Sardes
- E) Kültepe

22. Aşağıdaki kentlerden hangisi, bu kentte bulunmayan bir endüstri kuruluşuyla birlikte verilmiştir?

- A) Aksaray – Otomotiv
- B) Gördes – Halı kilim
- C) Muş – Şeker
- D) Van – Deri
- E) Bandırma – Alüminyum

23. Aşağıda verilen kent ve bu kentlerde bulunan turizm merkezlerinden hangisinin dini turizm özelliği taşıdığı söylenemez?

- A) Şanlıurfa-Balıklı göl
- B) Efes-Meryem Ana
- C) Nevşehir-Kapadokya
- D) Gaziantep-Zeugma
- E) Trabzon-Sümela

24. Türkiye'deki ilk jeopark alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kula
- B) Germencik
- C) Camili
- D) Nemrut
- E) Armutlu

25. Kar yağışının fazla olduğu yüksek alanlarda kış turizmi gelişme göstermiştir.

Buna göre aşağıda verilen kayak merkezi ve yer eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Ilgaz – Çankırı
- B) Kartepe – Bolu
- C) Saklıkent – Antalya
- D) Palandöken – Erzurum
- E) Elmadag – Ankara

26. Aşağıdaki yerlerin hangisinde yerşekilleri, ulaşım üzerinde daha çok zorlaştırıcı etki yapmaktadır?

- A) Aksaray
- B) Mardin
- C) Kütahya
- D) Gümüşhane
- E) Manisa

27. Aşağıdakilerden hangisi UNESCO Kültür Mirası Listesi'ne giren Türkiye'nin turizm alanlarından biri değildir?

- A) Hevsel Bahçeleri
- B) Ani Harabeleri
- C) Göbeklitepe
- D) Afrodiasias
- E) Sümela Manastırı

28. Türkiye'de bulunan yerlerin hangisi Anadolu'nun en eski yerleşmesi olarak bilinir?

- A) Karain
- B) Çatalhöyük
- C) Alacahöyük
- D) Tuşpa
- E) Kültepe

29. Aşağıdaki endüstri kollarından hangisinin, sınırlı bölgede yoğunlaştığı söylenebilir?

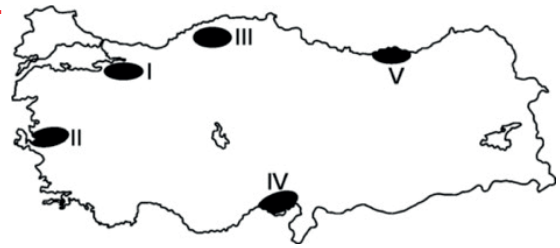
- A) Şeker endüstrisi
- B) Çimento endüstrisi
- C) Dokuma endüstrisi
- D) Kimya endüstrisi
- E) Besin endüstrisi

30. Dağ sıralarının, akarsu vadilerinin uzanış yönü ulaşımı olumlu veya olumsuz olarak etkiler.

Aşağıda yer alan kentlerden hangileri arasındaki karayolu ulaşımı, yerşekillerine bağlı olarak diğerlerine daha kolaydır?

- A) Bolu – Zonguldak
- B) Antalya – Konya
- C) Erzurum – Bayburt
- D) Adana – Konya
- E) Eskişehir – Afyon

31.



Yukarıdaki haritada numaralanmış yörelerin hangisinde endüstri sektörünün ulusal ekonomiye katkısı diğerlerinden daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

32. Türkiye; bor mineralleri bakımından, dünyanın en zengin ülkesidir.

Bor mineralleri ihraç limanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gemlik
- B) İzmir
- C) Bandırma
- D) İstanbul
- E) Erdek

33. Özel konumlarının etkisiyle bazı merkezlerde turizm faaliyetleri çeşitlilik göstermektedir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisi hem kış, hem yaz, hem de kaplıca turizminin geliştiği söylenebilir?

- A) Aydın
- B) Nevşehir
- C) Samsun
- D) Rize
- E) Bursa

34. Aşağıdakilerden hangisi Organize Sanayi Bölgelerinin kuruluşunda etkili olan faktörlerden biri değildir?

- A) Sanayinin uygun alanlarda yapılandırılması
- B) Düzenli kentleşmenin sağlanması
- C) Çevresel sorunların önlenmesi
- D) İmalat sanayisinin belirli bir plana göre yetiştirilip geliştirilmesi
- E) İhracatı artırmak

35. Dağların kıyıya paralel uzandığı alanlarda kıyı ile iç kesimler arasındaki ulaşım ancak tünel ve geçitlerle sağlanır.

Buna göre, verilen geçitlerden hangisinin farklı ulaşım olanaklarına sahip olduğu söylenebilir?

- A) Ovit
- B) Çubuk
- C) Yeni Zigana
- D) Gülek
- E) Belen

36. Aşağıdaki illerden hangisinin kendi ekonomisi içinde turizm gelirlerinin payı daha fazladır?

- A) İstanbul
- B) İzmir
- C) Antalya
- D) İzmit
- E) Adana

37. Aşağıdakilerden hangisi sakin kent kriterleri arasında yer aldığı söylenemez?

- A) Üyelik için nüfusun 50.000'den az olması gerekmektedir.
- B) Kentler geleneksel yapılarını korumalıdır.
- C) Yenilenebilir enerji kullanılmalıdır.
- D) Süpermarket ve fast food restoranları olmamalıdır.
- E) Eski yapılar yerine yeni yapılar inşa edilmelidir.

38. Türkiye'deki ilk Tabiatı koruma alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hacı Osman Ormanı
- B) Yumurtalık Lagünü
- C) Camili Gorgit
- D) Vakıf Çamlığı
- E) Sarıkum

39. Türkiye'de 2023 Turizm Stratejisi kapsamında ülke-mizde 7 adet tematik turizm gelişim koridoru öneril-mektedir.

Bunlardan biri olan İnanç Koridoru,

- I. Tarsus,
- II. Hatay,
- III. Gaziantep,
- IV. Batman,

merkezlerden hangileri kapsamaktadır?

- A) II ve III
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) I ve III
- E) I, III ve IV

40. Aşağıda verilen kent ve turizm eşleştirmelerin-den hangisi doğru değildir?

- A) Aizonai- Kütahya
- B) Clandras Köprüsü- Uşak
- C) Sagalassos- Isparta
- D) Hattuşaş -Çorum
- E) Kralkaya mezarlıkları -Amasya

41. • İnsanlığın gelişmesinde etki eden neolitik dne-min yerleşkesidir.
- Köylerden kentlere geçişin olduğu alanlardan biridir.
 - 2012 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Yukarıda özellikleri verilen yerleşme aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Truva
- B) Çatalhöyük
- C) Alacahyk
- D) Göbeklitepe
- E) Kültepe

42. Yedi tane 2023 Turizm Gelişim koridoru bulunmak-tadır.

- Sapanca
- Mudurnu
- Beypazarı

Yukarı verilen yerler hangi Turizm Gelişim Kori-dorunda yer alır?

- A) Zeytin Koridoru
- B) İnanç Turizmi Koridoru
- C) İpek Yolu Turizm Koridoru
- D) Trakya Kültür Koridoru
- E) Batı Karadeniz Kıyı Koridoru

43. Genel olarak serbest bölgeler; ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzen-lemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir.

Buna göre Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki Serbest Ticaret Bölgelerinden biri değildir?

- A) Trabzon
- B) Eskişehir
- C) Denizli
- D) Samsun
- E) Mersin

44. Aşağıdaki tarihi yerlerden hangisi Elazığ il sınır-ları içinde yer alır?

- A) Zeugma
- B) Hasankeyf
- C) Nemrut
- D) Malabadi köprüsü
- E) Harput

45. Özel konumlarının etkisiyle bazı merkezlerde turizm faaliyetleri çeşitlilik göstermektedir.

Buna göre, aşağıdaki şehirlerden hangisinde hem kış, hem yaz, hem de rafting turizmi gelişmiştir?

- A) Antalya
- B) Kayseri
- C) Samsun
- D) İzmir
- E) Bursa

46. Aşağıdaki turistik yerlerden hangisi Çorum'da yer alır?

- A) Kültepe
- B) Hasankeyf
- C) Çatalhöyük
- D) Sagalassos
- E) Alacahöyük

47. Aşağıdaki kentlerin hangisinde, karşısında belirtilen turizm türü yapılmamaktadır?

Kent	Turizm türü
A) Antalya	Rafting
B) Ağrı	Kayak Turizmi
C) Şanlıurfa	Doğa Turizmi
D) Afyon	Kaplıca Turizmi
E) Balıkesir	Biyo – Turizm

48. Türkiye'nin ilk milli parkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağrı Dağı
- B) Yozgat Çamlığı
- C) Munzur Vadisi
- D) Sultan Sazlığı
- E) Kazdağı

49. İzmir Manisa arasında yapılmıştır. Bu iki şehir arasındaki 45 dakikalık ulaşım süresini 15 dakikaya indirmiştir. 2018 yılında faaliyete geçmiştir.

Buna göre özellikleri verilen tünel aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ovit
- B) Sabuncubeli
- C) Karabet
- D) Çubuk
- E) Gülek

50. • Diyardin

- Sandıklı

Yukarıda belirtilen merkezlerde gelişen turizm şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış
- B) Kültür
- C) Dini
- D) Termal
- E) Trekking

51. Karayolunun daha büyük çift yönlü ve hız limitinin daha yüksek olduğu ulaşım otoyol ya da otoban denir. Türkiye'de otoban ağı her geçen gün genişlemektedir.

Buna göre aşağıdaki illerin hangisinde otobanın geçtiği söylenemez?

- A) Bursa
- B) Tekirdağ
- C) Aydın
- D) Gaziantep
- E) Mardin

52. Petrol ticareti yapılır. Serbest ticaret bölgesidir. Kıbrıs ve Ortadoğu'ya açılan stratejik bir liman olup demiryolu ağı bağlantısı bulunmaktadır.

Buna göre özellikleri verilen liman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İskenderun
- B) Mersin
- C) Antalya
- D) Bandırma
- E) Alanya

53. Deniz ve kara taşımacılığının koordinasyonu ile yapılan taşımacılık sistemine roro taşımacılığı denir.

Buna göre aşağıdaki alanlardan hangisinde roro taşımacılığı yaygın değildir?

- A) Çeşme
- B) Tekirdağ
- C) Trabzon
- D) Mersin
- E) Antalya

54.



Türkiye haritasında işaretli yerlerin hangisine demiryolu ulaşımının gittiği söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

55. 25 Kasım 2012 tarihinde hizmete geçen Türkiye'nin ilk bölgesel havalimanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İGA
- B) Çukurova
- C) Ordu Giresun
- D) Zafer
- E) Şakirpaşa

56. 2019 TÜİK verilerine göre Türkiye'nin ihracatında ilk sırada yer alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rusya
- B) Çin
- C) Almanya
- D) İngiltere
- E) Irak

57. • 12.000 yıl öncesine uzanan bir kült(din) merkezi olduğu anlaşılmıştır.
- Çapları 30 metreyi bulan yaklaşık 20 yuvarlak ve oval yapını ortasında 2 adet "T" biçimli 5 metre yüksekliğinde kireç taşından bağımsız sütun yer almaktadır.
 - Dünyanın bilinen en eski ve en büyük tapınma alanıdır.

Yukarda özellikleri verilen sit alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tuşpa
- B) Kültepe
- C) Truva
- D) Göbeklitepe
- E) Çatalhöyük

58. 2019 yılı TÜİK verilerine göre en çok turist hangi ülkeden Türkiye'ye giriş yapmıştır?

- A) Rusya
- B) Bulgaristan
- C) Almanya
- D) İran
- E) İngiltere

59. Üzerinde konaklama, yemek, eğlence alternatifleri bulunan yüksek hizmet standartlarına sahip programlanmış belli rotalarda turistik amaçlı olarak çalışan yolcu gemileri ile yapılan seyahat turizmine Kruvaziyer turizm denir.

Buna göre bu turizmde son yıllarda aşağıdaki kentlerin hangisinde hareketliliğin daha fazla yaşandığı söylenebilir?

- A) Kuşadası
- B) Bursa
- C) Trabzon
- D) Çanakkale
- E) Mersin

60. Aşağıdaki nehirlerin hangisinde rafting turizmi daha az gelişmiştir?

- A) Çoruh Nehri,
- B) Fırtına Deresi
- C) Dim Çayı
- D) Dragon Çayı
- E) Susurluk Çayı

61. • Anadolu'nun Elhamrası diye bilinir.

- Türkiye UNESCO Dünya Miras Listesinde yer alır.
- Taş işçiliğiyle mükemmel mimari özelliğe sahiptir.

Buna göre yukarıda özellikleri verilen yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Safranbolu
- B) Göreme
- C) Çatalhöyük
- D) Göbekli tepe
- E) Divriği Cami ve Darüşşifası

62. Kongre turizmi gittikçe dünyada hızla yaygınlaşan alternatif turizm dallarından biridir. Kongre turizmi tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de gelişim göstermektedir.

Buna göre kongre turizminde en fazla tercih edilen şehir aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul
- B) Bursa
- C) Trabzon
- D) Aydın
- E) Mersin

63. • Beypazarı
• Sandıklı

Yukarıda verilen kentlerde gelişen turizm, etkinliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kültür
B) Sağlık
C) İnanç
D) Kış
E) Rafting

64. Aşağıdaki yer, tarihi eser eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Sardes – Manisa
B) Urartu – Van
C) Perge – Aydın
D) Çatalhöyük – Konya
E) Hasankeyf – Batman

65. • İçinde tatlı ve tuzlu suları barındırdığı için biyo-çeşitlilik bakımından zengin bir yerdir.
• 301 kuş türünü barındıran bu sulak alan, aynı zamanda saz ve kamışlar bakımından da zengindir.
• Kayseri ilinin sınırları içinde yer almaktadır.

Buna göre özellikleri verilen yer aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kızoren Obruğu
B) Sultan Sazlığı
C) Avlan Gölü
D) Seyfe Gölü
E) Manyas Gölü

66. • Akdamar
• Sümela

Yukarıda belirtilen merkezlerde gelişen turizm şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kayak B) Kültür C) Dini
D) Termal E) Akarsu

67. Aşağıda turistik merkezler ve bulundukları yerler eşleştirilmiştir.

Buna göre aşağıdaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Nemrut heykelleri – Adıyaman
B) Zil kalesi – Rize
C) Ashab-ı kehf – Mersin
D) İğneada – Tekirdağ
E) Afrodiasias – Aydın

68. • Erdek
• Didim

Yukarıda belirtilen merkezlerde gelişen turizm şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kayak B) Kültür C) Deniz
D) Termal E) Akarsu

69. Türkiye’de petrol rafinerileri daha çok kıyılarda kurulmuşken şeker, makarna ve un fabrikaları daha çok iç kesimlerde toplanmıştır.

Yukarıda sözü edilen durumu ortaya çıkaran temel etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tüketim merkezlerine yakınlık
B) Hammaddenin kolay temin edilmesi
C) İklim şartlarının uygunluğu
D) Enerji kaynaklarına yakınlık
E) İş gücünün kolay temin edilmesi

70. Aşağıdaki kayak merkezleri ve bulundukları yer eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Sarıkamış – Kars
- B) Kartalkaya – Bolu
- C) Saklıkent – Antalya
- D) Palandöken – Erzurum
- E) Davraz – Burdur

71. Turizmin kitleselleşip olumsuz etkilerinin artmasıyla alternatif turizm türlerine yönelim için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi alternatif turizm türlerinden biri değildir?

- A) Trekking
- B) Sualtı dalış
- C) Kuş gözlemciliği
- D) Botanik
- E) Yat

72. Ülkemizde bazı sanayi kolları sadece belirli yerlerde yoğunlaşırken bazıları ülke geneline yayılmıştır.

Aşağıdaki sanayi kuruluşlarından hangisinin diğerlerine göre Türkiye’de daha yaygın olduğu söylenebilir?

- A) Kâğıt
- B) Otomotiv
- C) Bakır
- D) Çimento
- E) Demir-çelik

73. 2023 Turizm Stratejisi kapsamında 9 adet tematik bölge önerilmektedir. Bunlar Frigya, Troya, Aphrodisya, Soğut, Kapadokya, Göller Bölgesi, Hitit, Urartu ve GAP olarak belirlenmiştir.

Buna göre aşağıda verilen tematik bölge ve kapsadığı yer eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Urartu – Van
- B) Hitit – Çorum
- C) Kapadokya – Kayseri
- D) Troya – Bilecik
- E) Frigya – Afyon

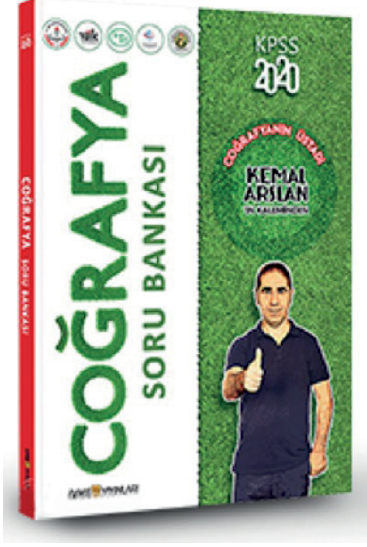
74. Aşağıda verilen il ve bulunduğu turizm varlığı eşleştirmelerinden hangisi doğru değildir?

- A) Elazığ: Harput Kalesi
- B) Muş: Meteor Çukuru
- C) Bitlis: Nemrut Krateri
- D) Bingöl: Yüzen Adalar
- E) Tunceli: Munzur Vadisi Milli Parkı

75. 2019 TÜİK verilerine göre Türkiye'nin ithalatında ilk sırada yer alan ülke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rusya
- B) Çin
- C) Almanya
- D) İngiltere
- E) Irak

Daha fazla soru için



CEVAP ANAHTARI

1.E	2.B	3.A	4.D	5.A	6.B
7.C	8.A	9.B	10.D	11.C	12.B
13.A	14.A	15.E	16.C	17.B	18.E
19.E	20.C	21.D	22.E	23.D	24.A
25.B	26.D	27.E	28.A	29.D	30.E
31.E	32.C	33.E	34.E	35.D	36.C
37.E	38.A	39.C	40.C	41.B	42.C
43.B	44.E	45.A	46.E	47.C	48.B
49.B	50.D	51.E	52.B	53.E	54.D
55.D	56.C	57.D	58.A	59.A	60.E
61.E	62.A	63.B	64.C	65.B	66.C
67.D	68.C	69.B	70.E	71.E	72.D
73.D	74.B	75.A			



YENİ!!!!!!

25x18 Coğrafya Denemesi

- Tamamı çözümlü
- Fiyatı, fotokopisinden uygun
- Tamamı güncel
- MEB kaynaklarının taranarak ve son TÜİK verileri ile hazırlanmıştır.
- Kitapsec.com da sadece 9.72 TL

